

ment VII. list *Religionis zelus* z 3. července 1528, kterým udělil první schválení skupince bratří, která se oddělila od observantů, a velmi brzy se z ní stala nová rodina kapucínů, v dané chvíli podřízená pod poslušnost konventuálům, která pak dosáhla plné autonomie roku 1619. Navíc kapucíni nebyli jediným jádrem nové reformy po listu Lva X. Vydělili se i další, kteří po neúspěšné žádosti o samostatnost po observanty dosáhli téhož přechodem pod poslušnost větvi konventuálů. Reformní pohyb uvnitř observance se ukázal být nezastavitelný. Stále další se snažili přísněji zachovávat požadavky Řehole Menších bratří.

Závěrem

Neúspěch byly *Ite vos* se dal tušit již od počátku, naznačovaly to protikladné postoje, jimiž se vyznačovala setkání a diskuse předchozích let. Navíc, velká část sporů mezi Menšími bratry se již od prvního století jejich dějin točila kolem tvrdošijných debat o problémech spojených s *chudobou*, zvláště pak kolem příkazu Řehole zřít se majetku nejen jako jednotlivci, ale i jako společenství a dále pak kolem zákazu užívat přímo i nepřímo peníze, což kvůli jejich ospravedlnění vedlo k zavedení celé řady právnických klíčků. Byl tu však ještě jeden prvek klíčový pro spiritualitu sv. Františka, a sice *minorita*, chápaná jako sdílení podmínek posledních ve společnosti a v Církvi. Nezdá se, že by tento prvek byl předmětem snah rozličných reformních hnutí, zvláště pak hnutí řeholní observance. Koneckonců návrat k počátkům, jak se k němu hlásily víceméně všechna uskupení, nutně musel být iluzí, jestliže si uvědomíme životní podmínky

skupinky seskupené v prvních padesáti letech kolem sv. Františka. Již samotná tradice života v konventech a komunitách se nutně se dostávala do rozporu s prvotním ideálem poustevnického života. Proto i chudoba, kterou se zaštiťovala všechna reformní hnutí, musela po překonání prvních desetiletí vzhledem ke změněným podmínkám života projít řadou uzpůsobení a kompromisů, ve kterých hrozilo, že v rozhodnutích každodenního života dojde k vyprázdnění původního ideálu.

Z toho se nutně zrodila potřeba neustálé obnovy a akceptování mnohosti forem, které jsou vyjádřením »reformy v reformě«.

Proto i dějinné okolnosti, které předcházely a následovaly bulu *Ite vos*, neunikly této dějinné logice. Počátky františkánství zůstaly a zůstanou ne-reprodukovatelnou událostí. Naproti tomu zůstává živý princip, zdůrazněný i ve Františkově Závěti: *žít podle způsobu sv. evangelia*.

Neměli bychom také zapomínat na významnou pasáž *Nepotvržené řehole*, určenou bratřím kazatelům. "*Všichni bratři ať káží skutky*". Z Menších bratří se brzy stal kazatelský řád s osobnostmi jako sv. Bernardin Sienský, Požadavek Nepřeh však znamená účinnou snahu převádět i dnes hodnoty evangelního poselství do praktického života, bez ohledu na rozdělení do rozličných rodin františkánského Řádu. K životu františkána i dnes patří nejen úsilí o chudý život, ale také snaha »být menší« (minorita) a být duchovně nablízku těm, kdo jsou malí a bezvýznamní.

br. Luigi Pellegrini, OFMCap.
překlad br. Pacifik

**LEO EPISCOPUS
SERVUS SERVORUM DEI
AD PERPETUAM REI MEMORIAM**

**LEV X., BISKUP,
SLUŽEBNÍK SLUŽEBNÍKŮ BOŽÍCH,
PRO TRVALÉ PŘIPOMENUTÍ**

Ite [et] vos in vineam meam, ait homo ille Paterfamilias, qui plantaverat vineam, mundi Salvator, atque Redemptor noster Jesus Christus: qui etsi curam gerat de omnibus, cunctaque dirigat, quæ ipse fecit; attamen inter ceteras plantationes, quas per ipsum Pater cælestis in solo plantavit militantis Ecclesiæ, vineam quamdam tam ardentem prosequutus est amore, ut suam velut propriam ubivis appellet.

Pánovou vinicí je Řád Menších bratří

Hanc siquidem vineam sic assiduis, solertibus ac fidelibus excoluit agricolis, ut alios primo mane, alios hora tertia, sexta, nona; decima vero et undecima quasi incessanter cultores transmiserit.

Hæc est illa sacra Minorum Fratrum Religio, quæ virentibus cærimoniarum foliis per viros Apostolicos, tamquam per palmites extensos a mari usque ad mare, et a flumine usque ad terminos orbis terrarum, vino sapientiæ et scientiæ irrigavit montes, et implevit terram.

Hæc est Religio sancta et immaculata, in qua per speculum sine macula Redemptoris contemplatur præsentia, vitæ Christi et Apostolorum inspicitur forma, per quam primorum Ecclesiæ fundamentorum ante oculos christianæ plebis reducitur norma, quæ demum nihil nisi Divinum, Angelicum, omni perfectione refertum, Christoque nihil

Jděte [i] vy na mou vinici (Mt 20,4), praví onen pán domu, ten, který zasadil vinici, Spasitel světa a náš Vykupitel, Ježíš Kristus: On, ačkoli pečuje o všechno a řídí všechno, co utvořil, přece však mezi ostatními rostlinami, které nebeský Otec jeho prostřednictvím zasadil do půdy bojující Církve, zahrnuje jednu vinici tak vroucí láskou, jako by ji považoval za svou vlastní.

Tuto vinici pak obdělával prostřednictvím pracovitých, pilných a věrných rolníků, které na ni ustavičně posílal: jedny časně zrána, jiné v devět hodin, v poledne, ve tři odpoledne, ale také ještě ve čtyři a v pět hodin.

Tato vinice je posvátný Řád Menších bratří, které již v době, kdy teprve rašily listy svatosti, zavlažoval hory a naplňoval zemi vínem poznání a moudrosti prostřednictvím apoštolských mužů, kteří se jako ratolesti rozepínali od moře k moři, a od řeky až do končin světa.

Toto je svatý a neposkvrněný Řád, v němž jako v zrcadle bez kazu, nazíráme na přítomnost Vykupitele, a obdivujeme v něm příklad společenství, uspořádaného podle vzoru Krista a jeho apoštolů. V něm je před očima věřících zpřítomňován život prvních křesťanských společenství, na nichž je vystavěna Církev, život božský, anděl-

nisi conforme, ut non immerito sua dicatur, representat.

Ad hanc vineam excolendam primo mane, oriente jam sole, misit ipse Paterfamilias *Angelum illum ascendentem ab ortu solis, habentem signum Dei vivi* (Ap 7,2), beatum Franciscum, qui comitantibus mirae sanctitatis viris, prima vineae hujus jecit fundamenta.

Iis successerunt viri religiosi, qui duce beato Bonaventura, muros hujus vineae jam utrimque ruinam minantes, hora tertia, Trinitatis sanctae virtute et adjutorio reparaverunt.

Post hos veluti hora sexta prodierunt spiritu ferventes Fratres nonnulli, qui a sacro Viennensi Concilio tamquam a Deo missi et confortati, enervatam pene disciplinae censuram, ad sua principia revocaverunt.

Hora vero nona, moriente Domino, surgentibus in dies malis et scandalosis hujus vineae agricolis, suscitavit Dominus spiritum adolescentis, paucorum videlicet Fratrum, qui signifero nominis Jesu beato Bernardino ductore et praeside, sacri Concilii Constantiensis freti praesidiis, langentem, imo pene mortuum per orbem universum Ordinem vivificarunt.

Novissime vero diebus istis, quasi hora ultima, apparuerunt viri alii, qui zelantes pro domo Israel, succiderunt lucos, et demoliti sunt delubra: ac ubi abundabat de-

ský, v každém ohledu dokonalejší a přípodobnější Kristu, takže může být právem označen za jeho.

A časně ráno, když již vycházelo slunce, poslal pán domu k obdělávání vinnice onoho *Anděla vystupujícího od východu slunce, označeného znamením živého Boha* (Zj 7,2), blaženého Františka, který spolu s muži podivuhodné svatosti, svými společníky, položil základy k této vinnici.

Po nich o deváté hodině následovali zbožní muži, kteří pod vedení blaženého Bonaventury díky moci a síle plynoucí z nejsvětější Trojice, opravili ohradní zeď této vinnice, která již hrozila pádem.

Po nich, jakoby o poledni, vyšli mnozí bratři vroucího ducha, které koncil ve Vienně jménem Božím vyslal a povzbudil, takže obnovili počáteční přísnost a disciplínu, které se již téměř vytratily.¹

O třetí odpoledne, v hodinu, kdy zemřel náš Pán, v době, kdy stále více bylo rolníků na vinnici, žijících stále hůře a pohoršlivěji, vzbudil Pán mladistvého ducha (Dan 13,45) v několika bratrích vedených blaženým Bernardinem (ze Sieny), jenž byl hlasatelem [úcty k] Jménu Ježíš, kteří s odvoláním na podporu koncilu v Kostnici obnovili a oživili po celém světě Řád, který již chřadl a takřka umíral.

A nakonec pak, téměř v poslední hodině, se objevili jiní muži, horlící pro dům Izraele, kteří vykáceli posvátné háje (Dt 7,5) a zbořili pohan-ské svaty-

1. Tento koncil zasedal v letech 1311-1312 za papeže Klementa V. Nejdůležitějším rozhodnutím bylo zrušení Řádu templářů. Pokud jde o Menší bratry, na posledním zasedání sněmu papež vyhlásil dvě buly: »*Fidei catholicae fundamento*«, ve které odsoudil některé teze připisované Petru Olivimu, aniž by ho však přímo jmenoval; a dále pak bulu »*Exivi de paradiso*«, ve které připomněl, že bratři smejí užívat potřebných věcí, avšak za předpokladu, že jejich vlastníkem bude dárce, nebo Apoštolský stolec.

Obsah buly *Ite vos* z 29.5. 1517

Již při zběžné četbě buly snadno identifikujeme sporné body a navržená řešení, všechna ve prospěch observance. Preambule listu předkládá komentář podobenství o dělnících, povoláných v rozličných dobách na práci na vinnici, pojatý jako parafráze situace v Řádu Menších bratří. Vinnice představuje *Religio Fratrum Minorum*. Dělníci z rozličných hodin jsou jednotlivé »generace« františkánů. Dělníci z poslední hodiny (tedy hodiny současné vydání buly), jsou reformovaní. Úmysly papeže ve prospěch reformy byly zřetelně naznačeny již významným vymazáním spojky »et« (tj. a) z úvodu skici. V rámci pokusu sjednotit rozličné složky pestrého minoritského světa jsou dány pokyny pro svolání super-generální kapituly (*Capitolo generalissimo*), které se měly účastnit jednotlivá uskupení reformovaných, která jsou zde jednotlivě vyjmenována: *reformovaní žijící pod ministry, Amadeité, Klaréni, Guadalpuští, neboli Od evangelia*. Volba generálního ministra byla však vyhrazena pouze bratrům s volebním hlasem, tj. zástupcům bratří, kteří přijali reformu. A právě ve volbě nejvyššího představeného Řádu dochází k převrácení hierarchických vztahů. Tuto funkci nemá nadále vykonávat konventuál, ale má se v ní střídát předalpský observant se zaalpským observantem. Tyto dvě rodiny observantů tedy zůstávají nadále rozlišené, což vyplývá i z upřesnění, že ta z obou rodin, která nebude zastoupena generálním ministrem, má do čela dostat generálního vikáře. Hierarchické přetočení je uloženo i v tříleté volbě provinciálů. Tento úřad přejde ze současných provinciálů (tj. kon-

ventuálů) na vikáře observance. Absolutní převaha uskupení observantů v papežském listu se jeví jako nesporná výslovným příkazem, který ukládá rozličným uskupením reformovaných, aby se začlenili do jediného uskupení »*Fratres Minores sancti Francisci regularis observantiae*« (Menší bratři sv. Františka řeholní observance). V důsledku toho je implicitně obsažen i zákaz zavádět nové reformy. Krom toho se rozhoduje shromáždit do jediného textu rozličné konstituce předtím vydané, a to »*pro manutentionia reformationis et regulae observantiae*« (pro udržení reformy a řeholní observance).

Neúspěch směrnic Lva X.

Praktická neúčinnost pokynů obsažených v papežském listu byla potvrzena opakovanými zásahy, upřesňujícími a opravnými, které vyšly po bule *Ite vos*. Konventuálové, podřízení generálnímu ministru a provinciálům observantů, z ní byli uvolněni bulou *Omnipotens Deus* ze dne 12. června 1517, ve které byl představeným z rodiny konventuálů přiznán titul »magistři« (generální a provinční) a bylo zakázáno jakékoliv vměšování ze strany představených observance. Tímto způsobem bylo s konečnou platností potvrzeno rozdělení Řádu na dvě velké rodiny.

Rovněž pokus o opětovné spojení rozličných uskupení reformovaných skončil praktickým selháním. Každé z nich si totiž v praxi uchovalo samostatnost své hierarchie a Koletáni dokonce zůstali pod poslušností konventuálům, přičemž si uchovali své vlastní kláštery a představené.

Také další zákaz brzy vyzněl nadarmo, totiž zákaz utvářet nové reformy. O pouhé desetiletí později vydal Kle-

Následně si Bonifacio dal práci se svoláním všech stran na kongres, svolaný roku 1516 do Gand Karlem Habsburským, který se krátce předtím stal v pouhých šestnácti letech králem Aragonie a vévodou Burgundska, takže se rozhodl zasáhnout do sporů mezi františkány v této části Provincie Francie, spadající pod jeho pravomoc. Na kongresu Bonifacio diskutoval především s delegací Kolínské provincie. Na závěr diskusí vévoda v pro něj typickém reformním duchu rozhodl, že otázka má být předána k projednání na Lateránském koncilu, který ještě probíhal. Bonifacio s návrhem souhlasil, a o několik měsíců později uveřejnil v Paříži dílko »*Defensorium elucidativum observantiae regularis fratrum minorum*«, jež bylo velmi ostrým útokem na jeho protivníky observanty, a tudíž znamenalo konec všem nadějím na dohodu.

Koncil jmenoval kardinálskou komisi, doplněnou o čtyři Menší bratry, která dostala za úkol sestavit text, který by řešil předložená protikladná stanoviska. Byl tak sestaven koncept pozdější buly *Ite vos*, který v úvodní části začínal přesnou citací podobenství o dělnících na vinici podle latinské Vulgaty: *It et vos*. Za pozornost stojí jména čtyř signatářů skici. Kromě čtyř kardinálů tam jsou zastoupeni pouze reformovaní a z toho tři zástupci observantů. Mluvíme konventuálů byl jmenován právě br. Bonifacio, který však sám byl také reformovaný. Byl to jeden z jeho posledních bojů. Francouzský král František I. mu 18. března 1517 zakázal jakoukoli psanou či tištěnou intervenci. Jen o několik dní později, dne 12. dubna, bratr zemřel. O měsíc později byla vydána bula *Ite vos* (ve které je oproti konceptu obsahově významné i vymazání »et« v názvu).

Doposud jsme osvětlovali pouze události, které vedly papeže k vydání buly *Ite vos*. Rozličné intervence z jedné i z druhé strany, které jsme zde naznačili, ukazují, jak úporný boj spolu vedly dvě nejkonzistentnější jádra uvnitř Řádu: konventuálové a observanti. Ostatní četná uskupení zůstávala ve stínu, s výjimkou těch, kterým se dařilo prosadit svůj vliv, protože byla zastupována čelními bojovnými osobnostmi. To byl případ Koletánů, kteří díky bratru Bonifaciovi z Cevy mohli hrát prvořadou roli a po krátkou dobu se dokonce zdálo, že vyhráli zápas na poměrně významném území tří provincií Francie. Konečné vítězství, pokud se o něčem takovém dá vůbec hovořit, patřilo však observantům, kteří se mohli opřít o mocné podporovatele z rozličných zemí, jako byl kardinál Francisco Ximénez de Cisneros a španělský králové; ve Francii pak Ludvík XII. sice zaujímal nestranný postoj, ale jeho nástupce František I. se přiklonil k žádostem protivníků br. Bonifacia a vydal dekret o ukončení písemných polemických intervencí.

Papežský list z roku 1507 si kladl za cíl ukončit spory a obnovit jednotu uvnitř Řádu. Ve skutečnosti však spíše potvrdila vítězství observantů a jejich víceméně absolutní instituční převahu. Pro zbytek dějin Menších bratří, v desetiletích, která následovala po vydání *Ite vos*, je příznačné, že žádná ze snah nevedla k obnově jednoty v Řádu. Ve skutečnosti lze rozhodnutí z roku 1517 definovat spíše jako dějiny jednoho selhání a deziluze, navzdory očekávaním protagonistů, včetně hlavního autora Lva X.

lictum, adjuvante Domino, curaverunt per introductam reformationis normam, ut superabundaret et gratia.

Sed veluti inter parabolicos et evangelicos illos viticulos, quia novissimi aequabantur prioribus, murmur surrexit non parvum, sic acclamantibus Regibus, Principibus, Communitatibus et Populis, graves lites et jurgia ac dissensiones occasione superioritatum, et perfectionis graduum inter aliquos hujus Religionis professores per totum mundum magis ac magis augeri dictum accepimus.

Náklonnost papeže vůči tomuto Řádu

Quare Nos, cujus animus ab aetate tenera ardenti devotione efferbuit ad hujus Ordinis professores, et Ordinem ipsum totum, nunc vero ex communi cura procurationis, et pastoralis regiminis, quam immeriti sustinemus, ad comprimendas hujusmodi agriculturalum lites, et sedandas murmuraciones, illius evangelici procuratoris more, tanto provocamur ardentius, quanto frequentius intente recolimus fructus ubere, quos ex eorum exemplari vita et salubri doctrina universali Ecclesiae continue cernimus provenire.

Nec minus continuis Principum christianorum, praesertim carissimorum in Christo filiorum nostrorum Maximiliani in Imperatorem electi, et Francisci Christianissimi Francorum, ac Caroli Catholici Hispaniorum, Henrici Octavi Angliae, et Emanuelis Portugalliae, et Algarbiorum, et Ludovici Hungariae et Boemiae, ac Sigismundi Poloniae, nec non Christierni Daciae Regum illustrium; nec non nonnullorum Principum aliorum, Ducum, Comitum, Populorum, Communitatum piis provocamur supplicationibus et precibus, quibus pro

ně: a kde se rozmnožil hřích (Ř 5,20), tam se s Boží pomocí, zaváděním konečné reformy, snažili, aby se rozhojnila milost.

Avšak stejně jako u dělníků na vinici z evangelního podobenství, kde poslední byli postaveni na roveň prvním, tak i zde povstalo nemalé reptání, jak to dosvědčují králové, knížata, společenství i národy. Dostalo se nám zpráv o vážných sporech, střetech a šarvátkách mezi některými bratry tohoto Řádu kvůli nadřazenosti a stupních dokonalosti, které se šíří po celém světě.

1. Proto My, kteří od útlého věku chováme v srdci vroucí náklonnost k bratřím tohoto Řádu a celému tomuto Řádu, pocítujeme, na základě nezaslouženě přijatého všeobecného pověření řídit [Církev] a pečovat o ni, po vzoru onoho evangelního zaměstnavatele naléhavou potřebu uhasit spory mezi dělníky na vinici a utiřit jejich reptání. K tomu jsme ještě více pobízeni, jestliže si uvědomujeme, jak hojný užitek neustále vzchází pro všeobecnou Církev z jejich příkladného života a spasitelné nauky.

2. Rovněž jsme vzali v úvahu ustavičné prosby křesťanských vládců, zvláště pak našich nejdražších synů v Kristu zvoleného císaře Maxmiliána I. (1508-19), nejvýše křesťanského krále Franků Františka I. (1515-47), katolického krále Španělska Karla I. (1516-56), anglického krále Jindřicha VIII. (1509-47), portugalského krále Manuela I. (1495-1521) i od krále českého a uherského Ludvíka II. (1516-26), polského krále Zykmunta I. (1507-48), dánského krále Christiana II. (1513-23), i od jiných slavných králů, a také od některých knížat, hrabat a baronů, národů a obcí, kteří

pacandis hujusmodi divisionibus in Ordine D. Francisci exortis, non cessant usque hodie apud Nos postulare.

S jakou zralostí bylo rozhodnuto o reformě Řádu

Deputatis igitur a nobis in secreto nostro Consistorio aliquibus ex venerabilibus Fratribus nostris S.R.E. Cardinalibus, causas et seminaria hujusmodi jurgiorum et divisionum diligentes perquirere, ac de remediis opportunis pro sedandis præfatis litibus pertractare commisimus et injunximus; qui longo maturæ discussionis examine, diligentissime ac fidelissime jussa complentes, relatione per ipsos nobis facta, necnon pensatis per Nos acutius, quæ per ipsos pro hujusmodi concordia tractata et examinata fuerunt, habita etiam super his in dicto Consistorio nostro cum eisdem ac reliquis ejusdem Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus matura deliberatione, et de eorum unanimi consilio, præfato Ordini, modo infrascripto judicavimus providendum.

Je třeba, aby byl jen jeden generální ministr

Quia in primis compertum habemus, Prælatorum diversitatem, quorumdam perpetuitatem, ceterorum vero Fratrum vitam non reformatam, hujusmodi litibus et divisionibus plurimum causæ præbuisse; eapropter volumus et ordinamus, prout in dicta Regula beati Francisci continetur, unum Ministerium Generale totius Ordinis de cetero omnibus et singulis Fratribus ejusdem Ordinis cum plenaria potestate, quæ ex Regula sibi competit, præfici, cui omnes et singuli prædicti Fratres in omnibus quæ non sunt contra Deum, animam suam et Regulam, firmiter teneantur obedire.

všichni nás zbožně žádají a až dodnes nepřestávají prosit, abychom učinili přítrž tímto rozdělením, jež povstala ve Františkově Řádu.

3. Během tajné konzistoře jsme určili některé z našich ctihodných bratří kardinálů sv. římské Církve, a pověřili jsme je a uložili jsme jim, aby důkladně prozkoumali příčiny a původ těchto hádek a rozdělení, a požádali jsme je, aby našli vhodný lék na utišení zmíněných sporů; oni pak nám po dlouhém zkoumání a zralé diskusi předložili pečlivou a věrnou zprávu.

My, jsme pak velmi pozorně zvažovali otázky, které oni projednali a prozkoumali, s cílem dosáhnout svornosti. A když jsme to pak spolu s nimi i s ostatními kardinály sv. římské Církve promysleli i na zmíněné konzistoři, a dospěli jsme k jednomyslnému názoru, rozhodli jsme, že je třeba ve věci zmíněného Řádu přijmout tato opatření.

4. Především konstatujeme, že různé mezi některými představenými, a u některých také nemožnost jejich odstranění z úřadu, a také uvolněný život některých jsou podstatnými příčinami většiny svárů a rozdělení. Proto si přeje a nařizujeme, aby tak, jak to předvídá Řehole blaženého Františka, stál v čele celého Řádu jen jeden generální ministr s plnou mocí nad všemi jednotlivými bratry celého Řádu, jaká mu náleží dle Řehole, a všichni jednotliví bratři jsou pevně vázáni prokazovat mu poslušnost ve všem, co není proti Bohu, jejich svědomí a Řeholi.

ke znovusjednocení všech františkánů do jedné velké rodiny, charakterizované nejpřísnějším zachováváním františkánské Řehole, kterou Bonifacio z Cevy považoval za nedotknutelnou. Aby dosáhl svého úmyslu, postavil se po bok sjednocujícím snahám Delfiniho, který podporoval reformní snahy Bonifacia z Cevy v jižní Francii. Na jedné kapitule Burgundské provincie, slavené 18. srpna 1503, bylo nařízeno sjednocení všech františkánských rodin a kongregací v této oblasti, s tím, že jak konventuálové, tak i observanti byli fakticky podřízeni Koletánům. Na generální kapitule konventuálů, svolané 26. května 1504 do Troyes, byl br. Bonifacio pověřen vedením reformy s tím, že byl jmenován ministrem pro Provincii Francie, a generálním komisařem pro ostatní provincie Burgundska a Akvitánie.

Po rozličných pokusech svolat představitelů všech dotčených částí, bylo roku 1506 dosaženo dohody, v níž byly zastoupeny rozličné rodiny Řádu. Na takové super-generální kapitule, byl Egidio Delfini (1500-1506) nahrazen ve vedení Řádu konventuálem Rainaldem Graziani (1506-1510). Jen několik málo dní po skončení kapituly zemřel Delfini, jakoby paradoxem dějin, v klášteře observantů S. Maria Nova v Neapoli.

Generální kapitula jmenoval komisi pod předsednictvím Bonifacia z Cevy, která v letech 1506 až 1508 vypracovala nové stanovy, nazývané juliánské, protože je schválil papež Julius II. Papež však velmi brzy odvolal své schválení a zachovával kolísavý postoj, jednou ve prospěch konventuálů, jindy ve prospěch observantů. Skončilo to tím, že papež začal zcela zpochybnovat samotné základy Bonifaciovy re-

formy. Dne 18. února 1510 ustoupil nátlaku observantů a zrušil předtím schválené stanovy s odůvodněním, že takové konstituce mu byly Grazianim a Bonifaciem "*magis extortae quam impetratae*" (spíše vynuceny, než vyžádány). Krom toho stanovil, že menší kongregace, včetně Koletánů, "*etiam sub Bonifacio provinciae Franciae... ministro*" (i [bratři] pod Bonifaciem, ministrem Provincie Francie) mají být podřízeny observantům. Bonifacio z Cevy se tím nepovažoval za poraženého. Naopak se cítil tím více pobízen v bojovém duchu. On totiž, i když se stal řeholníkem, nijak nepozměnil svou bojovnou povahu, kterou si vypěstoval v předchozím vojenském povolání. Odvolal se k pařížskému parlamentu, před kterým v lednu 1511 vedl ostrý spor se zaalpským komisařem observantů Janem (Giovanni) Silvestris. Témata učeného sporu pak uveřejnil v Paříži (*Articuli in supremo parlamento Senatu Parisiensi ad... Ludovici XII iussum... convocatis partibus duarum Observantiarum eiusdem Ordinis... exhibiti*). Jeho protivníci se obrátili na teologickou fakultu Sorbonské univerzity. Fakulta v roce 1514 rozhodla spor ve prospěch observantů již v době, kdy ještě probíhal proces u pařížského parlamentu. V mezičase br. Bonifacio da Ceva uveřejnil své významné dílo (*Firmamentum trium ordinum beatissimi patris nostri Francisci*, Paris, 1512), kterému se dostalo příznivého ohlasu, protože mimo jiné shromáždilo mnoho textů o sv. Františkovi, včetně několika jeho spisů a spisů jemu přisuzovaných. Účelem bylo předložit prvotní prameny, které by mohly poskytnout solidní základ (*firmamentum*) pro možný návrat k záměrům a příkladu bratra Františka.

bratří. Mnoho světla do těchto napětí vnese, když si uvědomíme vztahy mezi rozličnými rodinami uvnitř samotného Řádu a iniciativy, na toto téma ze strany nejvyšších představených. Obrázek, který z toho vzejde, je mnohem barvitější, než jen běžně prezentovaný konflikt mezi konventuály a observanty, jako by byli jen jedinými protikladnými formacemi a uskupeními. Samotná bula *Ite vos* vypočítává dlouhou řadu reformních skupin, z nichž každá usilovala o získání autonomie.

Začněme ale po pořádku. Papežský list, poté, co vypočítal rozličná více méně samostatná uskupení a rodiny (konventuály, observanty předalpské, observanty zaalpské, reformované pod ministry, Koletány, Amadeity, Klarény, Guadalupské neboli od evangelia) naznačuje, že v takovém roztržštění vidí zdroj nejen rozdělení, ale i svárů a sporů. Všimněme si, jak je v bule popsána daná situace: "*graves lites, iurgia et dissensiones*" (vážné spory, střety a šarvátky). Avšak co nejvíce udivuje v Řádu, kde se všichni nazývají »Menší bratři« jsou motivy těchto sporů: "*occasione superioratum et perfectionis graduum*" (kvůli nadřazenosti a stupňům dokonalosti). Ti, kteří by se měli považovat za menší, se dostávají do konfliktů kvůli »nadřazenosti« a každý z nich si přisuzuje vyšší »stupeň dokonalosti«, protože je přesvědčen, že ti ostatní jsou »nedokonalí« nebo alespoň »méně dokonalí«!

Je nutno uznat, že se Řád upřímně snažil překonat tato hluboká rozdělení, a to v bezprostředně předcházejících letech. Počínaje rokem 1500, kdy byl za generálního ministra zvolen Egídio Delfini, byly předkládány teze, jak obnovit jednotu v Řádu. Nový představený, zvolený na kapitule konventuá-

lů, se angažoval v mnoha iniciativách znovusjednocení rozličných uskupení. Jeho snahy se však setkávaly s nedůvěřivým postojem. Bratři z observance viděli v jeho projektech ohrožení vlastní nezávislosti. A konventuálové zase nesdíleli jeho podporu přísně reformním myšlenkám jeho úzkého spolupracovníka Koletána br. Bonifacia z Cevy.

Generální ministr hned na počátku svého mandátu vypracoval nové konstituce pro generální reformu Řádu. Těmto konstitucím se říká Alexandrijské stanoviny, protože je dne 13. března 1501 schválil papež Alexandr VI. Aby Delfini dosáhla opětovného sjednocení, cestoval napříč Evropou, organizoval setkání mezi rozličnými rodinami, a snažil se pro projekt získat i observanty, neboť to byla nejsilnější skupina, podporovaná dobovými mocnáři: Vzpomeňme např. na arcibiskupa Toleda Francisco Ximéneze de Cisneros, který vystupoval na podporu observance, avšak zamýšlel dosáhnout velmi odlišného cíle, než generální ministr. Také sama královská veličenstva Španělska Ferdinando a Isabella, u nichž se Delfini pokoušel získat podporu proti Ximénezovi, podporovali spíše observanty.

Při úsilí o uskutečnění svého projektu mohl generální ministr počítat s podporou svého spolupracovníka, který byl nesmílovaně nadšený pro reformu, bratra Bonifacia z Cevy. Jednalo se o výraznou reformního myslitele z řad Koletánů, který vypracoval plán na širokou reformu provincií Burgundska, Akvitánie, a Francie, prostřednictvím postupného získávání klášterů bratry z jeho řeholní rodiny, žijící pod poslušností představených odnože konventuálů. Také pro observanty by tento projekt jistě zněl přitažlivě, takže by bylo mohlo dojít

Jak dlouho má generální ministr řídit Řád

Qui quidem Minister Generalis per sex annos ad plus, Generalatus officio fungetur, infra, quem terminum, si aliquo tempore appareret universitati Ministrorum provincialium et Custodum praedictum Ministerum Generalem non esse sufficientem ad servitium et communem utilitatem Fratrum, teneantur praedicti Fratres, quibus electio dicti Ministri Generalis data est, in nomine Domini alium sibi eligere.

Quibus quidem sex annis, ut praefertur, expletis, ipso facto sit absolutus a Generalatus officio, et pro tali ab omnibus habeatur.

Jak má být volen jeho nástupce

Electio vero successoris fieri debeat a solis Ministris provincialibus et Custodibus reformatis tam Cismontanis, quam Ultramontanis, in Capitulo Generali dicti Ordinis in festo Pentecostes, in loco quem Minister Generalis in Capitulo Generali proxime praecedente, duxerit assignandum; ad quod Capitulum omnes Ministri et Custodes, sive vocales tam Cismontani, quam ultramontani accedere teneantur.

Generální ministr musí pocházet z reformovaných

Et ne caput suis membris difforme appareat, volumus et etiam ordinamus, quod nullus frater possit eligi in Ministerum Generalem, nisi vitam ducat reformatam, et pro reformatio a communitate reformatorum habeatur.

In praefata vero electione Ministri Generalis nullus penitus vocem habeat, nisi reformatus, et pro reformato a Congregatione reformatorum habeatur. Quod si in futurum quidquam in contrarium attentatum fuerit, irritum penitus et inane habeatur.

Zmíněný generální ministr ať není ve funkci déle než šest let.

Pokud však během té doby společenství všech ministrů a kustodů dojde k přesvědčení, že uvedený generální ministr nestačí na službu ke společnému užítku bratří, jsou uvedení bratři, jimž je svěřena volba generálního ministra, vázáni vybrat si ve jménu Páně jiného [ministra].

Po uplynutí těchto šesti let, jak již bylo řečeno, je generální ministr automaticky uvolněn ze svého úřadu a je všemi za takového považován.

5. Volba nástupce pak přísluší pouze reformovaným provinčním ministrům a kustodům, jak předalpským, tak i zaalpským, a to na generální kapitule Řádu, slavené o letnicích, na místě, které určil generální ministr na bezprostředně předchozí generální kapitule. Na tuto kapitulu jsou povinni přijít všichni [reformovaní] ministři a kustodové, nebo i jiní bratři s volebním hlasem, z předalpských i zaalpských oblastí.

A aby se předešlo nesouladu mezi hlavou a údy, přejeme si také a nařizujeme, že žádný bratr nemůže být zvolen generálním ministrem, pokud nežije reformovaně a pokud za takového není komunitou reformovaných považován.

Při uvedené volbě generálního ministra mají hlas jen ti, kdo jsou reformovaní a kdo jsou za takové považováni společenstvím reformovaných. Pokud by se tedy v budoucnu někde pokoušeli postupovat v rozporu s tímto nařízením, je to neplatné a nezavazující.

Quod vero ad electionem futuri Ministri Generalis proximo festo Pentecostes in Conventu de Araceli de Urbe, juxta aliam nostram ordinationem in litteris in forma Brevis contentam, celebrandam; statuimus, omnes Ministros et Custodes reformatos, ac Vicarios et discretos Fratrum de Observantia seu familia, dictam electionem debere celebrare.

Z reformovaných vikářů se stanou ministři a z diskrétní kustodi

Et ut præfata electio Ministri Generali, quæ secundum prædictam Regulam a Ministris Provincialibus et Custodibus fieri debet, libere secundum intentionem ejusdem Regulæ, et absque quovis scrupulo celebretur, declaramus omnes Provinciales Vicarios Fratrum de Observantia seu familia, veros Ministros esse, ipsosque ad effectum electionis hujusmodi in Ministros ordinamus et instituimus; discretos etiam ipsorum declaramus esse Custodes. Quo vero ad alios Fratres reformatos, volumus quod in Provinciis, in quibus Ministri pro nunc non sunt reformati, nec pro reformatis habiti, sub quibus sunt aliqui conventus reformati, duo Fratres electi a præfatis Conventibus reformati, secundum aliarum litterarum nostrarum tenorem sub forma Brevis, voces Ministrorum non reformatorum quantum ad præfatas Provincias, pro hac vice dumtaxat supplicant:

Fratribus vero de Congregatione fratris Amadei, de Clarenis, de sancto

6. Volba následujícího generálního ministra necht proběhne během příštích svátků letnic, v římském klášteře Panny Marie v Araceli, podle pokynů obsažených v našem listu sepsaným ve formě breve:² Stanovili jsme, že této volby se mají účastnit všichni reformovaní ministři a kustodové a také volení kapituláři (diskrétní) bratří z observance nebo z rodiny.

A aby výše uvedená volba generálního ministra, kterou mají podle zmíněné Řehole uskutečnit ministři provinciálové a kustodové, mohla proběhnout ve shodě s touto Řeholí a bez jakéhokoliv neklidu svědomí, nařizujeme a ustanovujeme, že všichni provinční vikáři bratří z observance nebo z rodiny jsou na základě své volby pravými ministry a pro tuto volbu je ustanovujeme ministry. Prohlašujeme, že také jejich volení kapituláři (diskrétní) jsou kustody. A co se pak týká ostatních reformovaných bratří, přejeme si, aby v provinciích, kde provinciálové dosud nejsou reformovaní, ani nejsou za takové považováni, pokud se v jejich provinciích nacházejí nějaké reformované kláštery, dva bratři zvolení z uvedených reformovaných klášterů, podle znění jiného našeho listu, vydaného ve formě breve³, ať pouze pro tentokrát zastoupí hlasy nereformovaných ministrů uvedených provincií.

Bratřím z Kongregace bratra Amadea⁴, z Klarénů⁵, bratřím svatého

2. Jedná se breve *Romanum Pontificium* (Lev X., Řím, 11.07.1516, *AM*, sv. VIII, r. 1516, č. 39), kterým byla kapitula svolána na letnice 1517. Srov. H. Holzapfel: *Podręcznik historii Zakonu Braci Mniejszych*, Kraków 2012, s. 139 (orig.: *Handbuch der Geschichte des Franziskanerordens*, Freiburg i. Br., 1909).

3. Také v tomto případě se jedná o breve *Romanum Pontificium* z 11.07.1516).

4. Jedná se o br. Amadea Mendes de Silva (1420-1482), zakladatele tzv. Amadeitů.

koncil předvídal, kdyby ovšem byla vůbec uskutečněna".² Právě roku 1517 totiž dožrály Lutherovy teze, které během následujícího vývoje vedly ke konečné roztržce uvnitř Západní církve. Dne 31. října 1517 augustiniánský bratr uveřejnil 95 svých slavných a diskutovaných tezí, čímž rozpoutal proces reakce a revolty proti římské Církvi, který našel úrodnou půdu u některých německých knížat s dramatickými důsledky pro samotnou církev i západní křesťanstvo. Papež Lev X. bohužel podcenil, přinejmenším zpočátku, tento fenomén, a označil ho za »trapné hádky řeholníků«.

Bula *Ite vos* a její předchůdci

Bula *Ite vos* se jeví jako »malá epizoda« v procesu složitějšího kontextu okolností, které ji přecházejí. Její »historie«, včetně toho, co předcházelo a následovalo, nenachází žádný ohlas v historiografických shrnutích, které se zabývají obdobím mezi koncem 15. století a začátkem století šestnáctého. Ani monografie, pojednávající o tomto období a jeho hlavních aktérech, včetně Lva X., se nezmiňují o této víceméně vnitřní události Řádu Menších bratří. Pro obsáhlejší informaci se musíme obrátit na studie františkánské historiografie.

Přece však tyto události opomíjené »velkou historiografií« zatáhly do dění činitele mnohem širších dějin na nejvyšších úrovních mezinárodní politiky. V bule je připomínán nátlak ze strany rozličných dobových vládců a vlád, od krále španělských držav, po francouzského monarchu a Benátskou re-

publiku, kteří všichni naléhali na vyřešení protikladných postojů uvnitř minoritského Řádu.

Lev X. měl však ještě prozaičtější motivace, které ho pobízely, aby se pokusil obnovit jednotu tím, že se přikloní k neživějšímu aktivnímu jádru, představovanému observanty. Finanční situace římské kurie byla totiž neblahá, v důsledku velkých finančních výdajů na podporu politicko-vojenských iniciativ. Krom toho na ni tíživě doléhaly náklady na stavbu baziliky sv. Petra. A proto ve stopách světské tradice byla ekonomická podpora stavby kultovních míst podporována a odměňována udílením odpustků. Protože se jednalo o hlavní kostel západního křesťanství, byla to dobrá příležitost pro vytváření sbírkových fondů atraktivních mimořádnými odpustky. Příslušné kázání bylo svěřeno dominikánovi Johannu Tetzelo- vi, který je začal propagovat natolik neomaleně, že nikoli bez důvodu se začalo hovořit o »mimořádném prodeji«. Také observanti, z nichž někteří byli bohužel naivní a neznalí, se zapojili do takového kázání. Peněžní částky, které shromáždili, byly výrazně vyšší, než se to dařilo propagátorům z jiných řeholních Řádů. To pochopitelně nemohlo zůstat bez »blahovlné náklonnosti« k jejich prosbám ze strany papeže.

Složitost vnitřní situace v Řádu

Abychom lépe pochopili tento zmatený kontext, a abychom neredukovali rozhodnutí papeže Lva X. jen na odměnu observantům za jejich sběratelské aktivity, je nutné osvětlit i rozličná dobová napětí uvnitř Řádu Menších

2. VENARD M.: »il Concilio Lateranense V e il Tridentino«, in ALBERIGO G.: (ed.): *Storia dei Concili Ecumenici*, Brescia, 1990, s. 328.

v Církvi, ale spíše jako výraz nesouhlasu s koncilní iniciativou francouzského krále Ludvíka XII., který ve válce proti papežství svolal roku 1511 do Pisy shromáždění biskupů, které navzdory nízké účasti (jen 6 kardinálů, 24 biskupů, několik opatů, právníků a teologů, z nichž většina byli Francouzi), označoval sám sebe za ekumenický koncil.

Během pontifikátu Julia II. stále sílilo očekávání »andělského papeže«, který by obnovil převážně pastorační povahu špiček křesťanství. Výrazem těchto obrodných snah byl text zasláný v létě 1513 Paolem Giustiniani a Pietrem Querini (*Libellus ad Leonem X*)¹ novému papeži Lvu X. krátce po jeho zvolení (březen 1513). V něm autoři rozpoznali možného autora mravní a instituční reformy římské Církve. V příchodu Jana Medicejského na papežský stolec mnozí vskutku viděli naději na opětovný rozkvět náboženského života Církve a ukončení účasti papežů v tragickém období válek o Itálii. Úmysly nového papeže se jevily vskutku pokojné, při jeho snaze spojit dohromady evropské vladaře. Nicméně jeho snahy byly odsouzeny k neúspěchu, protože takřka hned po jeho volbě se znovu vyhrotily válečné snahy o ovládnutí Apeninského poloostrova. Zaměřil se proto spíše politické upevnění rozhodčí role papežství a nakonec se i on sám nechal zatáhnout do územních sporů, když podpořil snahy svého synovce Vavřince Medicejského o ovládnutí Vévodství Urbino, takže rozpoutal tzv. »urbinskou válku«, která se skončila po osmi měsících ozbro-

jených střetů v říjnu 1517, tedy právě v roce vydání naší buly. Západní církvi však v tom roce začaly otřásat mnohem vážnější události.

1517: rok zlomu v Západní církvi

16. března 1517 se skončil V. Lateránský koncil. Letitý problém reformy Církve v *hlavě a v údech*, na který koncil měl dát autoritativní odpověď, zůstal v zásadě nevyřešen, protože nebyl adekvátně uchopen. Ve srovnání s návrhy, příšlymi z rozličných stran, se koncilní dekrety – z nichž některé se zdály mířit správným směrem – jeví jako spíše skromné a především neúčinné pro zjednání mravní reformy a obnovy v nauce.

O tomto koncilu vyslovil jeden specialista na dějiny koncilů moderní doby tento dosti tvrdý úsudek: "Dekrety V. Lateránu byly udušeny lhostejností papeže (...) a zlovolností kurie, která pramálo toužila po změně vlastních zvyklostí (...) Nejtrvalejším přínosem tohoto koncilu je pouze to, že skoncoval s konciliarismem a potvrdil nadřazenost papeže".

"Papežova lhostejnost" a "zlovolnost kurie" jsou dva faktory, které nejen tenkrát byly označovány za hlavní příčinu neúčinnosti koncilních dekretů.

Na scénu však vstoupil ještě mnohem silnější činitel, který se stal rozbuškou vzpoury velké části západního křesťanstva: "Lutherův vstup na scénu šest a půl měsíce po skončení koncilu a podivuhodné zrychlení reformního procesu, který se tím dal do pohybu, činí úsměvně (nedostatečnými) opatření, která

Evangelio, seu Capucio, pro singulis Provinciis, in quibus habent Conventus, ultra suorum Vicariorum voces, duas voces pro hac solum vice concedimus; quam quidem electionem a praefatis Fratribus de hujusmodi Generali Ministro faciendam, canonicam secundum Minorum Fratrum Regulam ac formam a beato Francisco in Regula traditam, esse definimus, et etiam declaramus.

Nařízená střídavá volba

Et ut in Ordine ipso, quantum cum Deo fieri potest, pax conservetur, et caritas per amplius inter Cismontanos et Ultramontanos Fratres ejusdem Ordinis nutriatur, ordinamus quod si Minister Generalis, ut praefertur, per sex annos de Cismontanis Fratribus electus fuerit, sequentibus sex annis de ultramontanis Fratribus eligi debeat, quem modum alternatis vicibus in perpetuum volumus ab ipsis Fratribus observari.

Má být ustanoven generální komisař

Verum, quia conspicimus ispum Ordinem per universam Christianitatem mirum in modum dilatatum esse, ne ab hujusmodi amplitudinem debito pastoralis regimini careat beneficio, decernimus quod si Minister Generalis de Cismontanis electus fuerit, instituat in partibus Ultramontanis unum Generalem Commissarium ab ejusdem Fratribus Ultramontanis eligentem; cui Minister Generalis super praefatos Fratres Ultramontanos vices suas committat, prout Capitulo Generali expedire videbitur; ita tamen, quod Commissarius praefato Mi-

evangelia nebo od kapuce⁶, udělujeme za jednotlivé provincie, ve kterých mají kláštery, kromě hlasů jejich vikářů, ještě další dva hlasy, avšak pouze pro tentokrát. Definujeme a prohlašujeme takovou volbu generálního ministra, jež má být vykonána uvedenými bratry, za kanonickou podle Řehole Menších bratří a podle způsobu, vloženého blaženým Františkem do Řehole.

7. A aby v samotném Řádu, nakolik je to s Boží pomocí možné, do budoucna přetrvávaly a byly rozvíjeny pokojné vztahy a láska mezi předalpskými a zaalpskými bratry, nařizujeme, že pokud bude generální ministr na jedno šestiletí zvolen z předalpských bratří, na následujících šest let musí být volen z bratří zaalpských. A přejeme si, aby bratří tento střídavý způsob volby trvale zachovávali.

Nicméně, jelikož konstatujeme, že tento Řád se podivuhodně rozšířil po celém křesťanském světě a hrozí, že by kvůli jeho velikosti mohl být někde ochuzen o dobrodiní pastorační péče, rozhodujeme, že jestliže bude generální ministr zvolen z předalpských bratří, musí pro zaalpské kraje ustanovit z tamějších bratří jednoho generálního komisaře, který bude podle pokynů generální kapituly jeho jménem řídit zmíněné zaalpské bratry, avšak tak, že bude ve všem podřízen zmíněnému generálnímu ministrovi, jako jsou mu

1. »Pauli Iustiniani et Petri Querini eremitarum camaldulensium Libellus ad Leonem X Pontificem maximum«, in *Annales Camaldulenses ordinis Sancti Benedicti*, sv. IX, (Venezia 1773), s. 612-719; EREMITI CAMALDOLENSI DI MONTECORONA (eds.): *Scritti del beato Paolo Giustiniani. Il Libellus ad Leonem X e altri opuscoli*, Cinisello Balsamo (Milano), s. 212.

5. Na přelomu 13. a 14. století vznikaly rozličné reformní skupiny odvozené od Angela Clarena (z Chirina). Vesměs zanikly již počátkem 14. století, ale tu a tam přetrvaly déle, zvl. na Sicílii, kde vedly poustevnícký způsob života.

6. Jedná se o bratry přísné observance, jejichž komunity byly především na území Španělska, a kteří byli později označováni jako discalceati, neboli bosí.

nistro Generali omnimode subjiciatur, ut cæteri dicti Ordinis Prælati subjiciuntur, ac illi per omnia obedire teneatur secundum Regulam.

Je třeba slavit generální kapituly

Dum vero Minister Generalis fuerit ex ultramontanis Fratribus electus, tunc pariter Commissarium Generale Cismontanum instituere debeat pari modo, quo de Ultramontano Commissario superius dictum et statutum est.

Qui quidem Generalis Commissarius per triennium solum Generalis Commissionis fungetur officio, quo triennio elapso, novus Commissarius per Ministerium in Capitulo Generali, ut supra eligendus, secundum quod Ultramontanis vel Cismontanis de Commissario fuerit providendum, institui debeat.

Minister vero Generalis in partibus, in quibus suis sex annis fuerit, et ad alias partes se conferre voluerit, pro eo tempore, quod absens fuerit, Commissarium loco suo de consilio et assensu Definitorium Capituli Generalis hujusmodi dumtaxat relinquere possit.

Et in partibus, quibus dictis sex annis non erit Commissarium Generalis, tenebitur Minister Generalis primo triennio dictorum sex annorum celebrare unum Capitulum Generale, ad quod convenient Vocales illarum partium, a quibus assumptus fuerit; et similiter aliud Capitulum in partibus a quibus assumptus non fuerit, per se vel suum Commissarium, ad quod omnes Vocales dictarum partium accedere teneantur, celebrare habebit; aut super hoc fiat, quod Generalis Minister cum Capitulo Generali judicaverit faciendum.

podřízení i ostatní řádoví představení a bude povinen mu ve všem prokazovat poslušnost, jak je to stanoveno v Řeholi.

Pokud pak bude generální ministr zvolen ze zaalpských bratří, ať podobně ustanoví generálního komisaře z bratří předalpských, o kterém platí totéž, co bylo řečeno o komisaři zaalpském.

8. Výše zmíněný generální komisař bude vykonávat svůj úřad komisaře pouze po jedno tříletí. Po uplynutí tohoto tříletí musí ministr na generální kapitule stejným způsobem jako výše určit nového generálního komisaře, podle toho, co o komisaři stanoví předalpscí nebo zaalpscí bratří.

Generální ministr pak smí opustit sídlo, které si zvolil pro šestiletí své služby, a přestěhovat se do jiného místa dle svého uvážení. Pro dobu, kdy bude nepřítomen, může pak po poradě a se souhlasem definitorů generální kapituly [na tom místě] a pouze takto, zanechat místo sebe komisaře.

V té části Řádu, kde během příslušného šestiletí nebude generální komisař, je generální ministr povinen slavit v prvním tříletí z oněch šesti let jednu generální kapitulu, na kterou se sejdou kapituláři z oné části, ze které byl zvolen. A podobně je povinen osobně, nebo prostřednictvím svého komisaře, svolat další kapitulu v části Řádu, ze které nebyl zvolen, na kterou jsou povinni přijít kapituláři z tamějších oblastí. Nebo se v této věci učiní, co předtím generální ministr spolu s generální kapitulou považoval za vhodné.

Historicko — teologické

Zamyšlení nad osudy byly *Ite Vos*

Zklamané ❄ naděje ❄ na ❄ sjednocení

V kontextu světových dějin

Abychom dobře mohli zhodnotit skutečný historický význam byly *Ite vos*, je nutné ji začlenit do kontextu událostí v Evropě a v papežství v období mezi koncem 15. století a začátkem 16. století. Společnost tehdejší doby procházela složitými a svízelnými osudy. Evropa tehdy byla sužována válkami o územní nadvládu, vedenými velkými evropskými mocnostmi. Do těchto válek byli plně zataženi i papežové. Celá Církev byla z mnoha stran pobízena k reformě *hlavy a údů*, čehož se měl zhostit koncil svolaný v roce 1512 do Lateránu a ukončený bez významnějších rozhodnutí právě v roce 1517. Počínaje tímto rokem začala na církevní strukturu i na samu světskou společnost dorážet bouře protestantismu. V téže době se rychle začal rozšiřovat zeměpisný i dějinný horizont zapojením politických mocností i náboženských činitelů do úsilí o dobytí »nového světa«. Mezi těmito náboženskými činiteli hráli významnou úlohu právě observanti, kteří intenzivně usilovali o rozšíření hranic křesťanstva, v některých případech ovšem za použití diskutabilní podpory a metod.

V tomto kontextu byly relativně významné i traumatické události širokého dosahu, tzv. války o Itálii (1494-1521), které po více než dvacet let sužovaly italské území. Jejich význam spočíval v tom, že se do nich zapojili hlavní evropští mocnáři. Během dramatického pokračování těchto válek

zaznamenal širší ohlas zvláště vyplenění Říma roku 1527, které hluboce otrásló již i tak mnohostranně napadené hlavní město západní Církve a papežství, které již po nespočetnokráté nechalo zatáhnout do sporů o vedoucí úlohu mezi světovými mocnostmi. Papež Klement VII. v květnu 1526 ustavil protihabsburskou ligu a v reakci na to, císař Karel V. roku 1527 zaútočil na samotný Řím a jeho žoldnéře, takže se i papež ocitl v nebezpečí života, a musel se utéct na Andělský hrad.

Mezitím se od Východu objevila smrtelná hrozba v podobě postupu Otomanské říše, která mířila na samotné srdce Evropy, když předtím obsadila velkou část zemí jihovýchodní Evropy. Z toho důvodu se rychle množila proctví o konci římské Církve a říše, tj. o konci světských dějin Evropy.

Papežství v prvních desetiletích 16. století a naděje křesťanstva

Papež Julius II. (neboli Menší bratr Giuliano della Rovere, synovec jiného františkána, papeže Sixta IV.), který nastoupil na papežský trůn v říjnu 1503, a měl podle současníků »divokou a válečnickou povahu«, vyplýval všechnu energii na snahy o politické obnovení moci církevního státu. Naproti tomu vůči obecným problémům křesťanstva, které potřebovalo hluboké reformy, zůstával spíše lhostejný. Samotný V. Lateránský koncil svolal a zahájil 3. května 1512 ani ne tak proto, aby odpověděl na potřebu reformy

Závěrečné napomenutí

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ institutionis, definitionis, submissionis, concessionis, ordinationis, impositionis, cassationis, extinctionis, inhibitionis, præcepti, mandati, derogationis, voluntatis et decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire.

Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Datum Romæ apud sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ MDXVII, IV Kalendas Junii, Pontificatus nostri anno V.

A nikomu není dovoleno zpochybňovat nebo napadat toto naše písemné ustanovení, vymezení, podřízení, udělení, nařízení, uložení, zrušení, uhašení, zákaz, příkaz, pověření, pozastavení, vyjádření vůle a rozhodnutí, nebo se mu opovážlivě protivit.

Pokud by se toho někdo opovážil, necht' je mu známo, že na sebe uvaluje hněv všemohoucího Boha i blažených apoštolů Petra a Pavla.

Dáno v Římě, u sv. Petra, roku 1517 od vtělení Páně, 29. května, v 5. roce našeho pontifikátu.

Prameny:

Latinský text buly se nachází v GAUDE F. (ed.): *Bullarium Diplomatum et Privilegiorum sanctorum Romanorum Pontificum*, sv. V, Torino 1860, s. 692-698;

svov. též MESEGUER FERNÁNDEZ J.: »La bula 'Ite vos' (29 de mayo de 1517) y la reforma cisneriana«, *Archivo Ibero-Americano* 18 (1958), s. 332-361 [257-361], kde je konečný text buly porovnán s jejím konceptem, tzv. minutou (<http://copac.jisc.ac.uk/id/2663920?style=html>),

WADDING L. (ed.): *Annales Minorum*, sv. VIII, Roma 1654, s. 271-276, č. 23.

Literatura:

BLOCK W.: »Bulla papieža Leona X, Ite vos (29 maja 1517)«, (PDF: učební text s poznámkami pro *Istituto Franciscano di Spiritualità, Università Pontificia Antoniana, Roma* [<https://antonianum.academia.edu/WieslawBlock>; konz. 9.3.2017])

»Illumina le tenebre del cuore mio. Ite vos: una memoria abitata per camminare insieme verso il futuro« (Fрати Franciscani in Capitolo), Assisi 2016 (PDF: překlad textu a sborník komentářů k 500. výročí vydání buly *Ite vos*, [<https://ofn.org/it/blog/frati-francescani-in-capitolo/>; konz. 8.5.2017], s. 1-34).

Porro, quanto ad Ministro Provinciale, in Provinciis in quibus Ministri pronunc non sunt reformati, seu pro vere reformatis non habentur, declaramus, decernimus et ordinamus, Vicarios Fratrum de Observantia, seu Familia illarum Provinciarum respective, ex nunc et in perpetuum veros et indubitatos earundem Provinciarum esse Ministros, illosque de cetero nomine Ministrorum debere appellari, quibus omnes et singulos Fratres, necnon domos et loca eorumdem in dictis Provinciis, ut præfertur, consistentes, plenaris submitimus; ac Generali et aliis Provincialibus Ministris auctoritatem et potestatem antea Generali et aliis Provincialibus Vicariis, de familia nuncupatis, attributam et concessam perpetuo concedimus, ac concessam et attributam esse decernimus; mandantes præfatis Fratribus etiam Regulam beati Francisci pure et simpliciter observantibus, ut dictis Ministris secundum Regulam per omnia obediant.

Trvalost úřadů je zshoubná

Denique ne ex Ministrorum Provincialium perpetuitate Ordinem ipsum in ruinam iterum collabi contingat; volumus et ordinamus, præfatos Provinciales Ministros ultra triennium in suis non posse continuare officiis, quo triennio elapso, pro absolutis ab ipso officio a cunctis Fratribus teneantur.

Poterunt tamen infra dictum triennium, a suis capitulis provincialibus, quæ secundum Regulam et consuetudinem celebrantur, si minus utiles inventi fuerint, ab officiis Provincialibus absolvi, et idem iudicium de Custodibus per omnia habeatur.

9. Dále pak, ohledně provinciálů v provinciích, ve kterých ministři dosud nejsou reformováni, nebo nejsou považováni za reformované, prohlašujeme, rozhodujeme a nařizujeme, že vikáři bratří z Observance neboli z Rodiny v těchto provinciích, se od nynějška trvale stávají pravými a nepochybnými ministry těchto provincií, a nadále mají být nazýváni ministři. Jim nadále plně podřizujeme všechny jednotlivé existující bratry a [jimi užívané] domy i místa těchto provincií. A generálnímu ministrovi i provinciálům přisuzujeme a trvale nadále udělujeme pravomoc a autoritu, jaká doposud náležela generálnímu vikáři a provinčním vikářům z rodiny observantů. Nařizujeme nadto zmíněným bratřím, a také těm, kteří zachovávají Řeholi sv. Františka čistě a prostě, aby ve shodě s Řeholí, ve všem prokazovali poslušnost zmíněným ministrům, jakožto pravým ministrům, které my jsme vyhlásili a ustanovili.

10. Dále pak, aby se nestalo, že kvůli neodstranitelnosti provinciálů znovu nastane úpadek Řádu, přejeme si a nařizujeme, že zmínění provinciálové nemohou setrvat v úřadě více než tříletí, a po jeho uplynutí ať je všichni bratři považují za zbavené úřadu.

11. Krom toho mohou být provinciálové zbaveni svého úřadu i v průběhu tříletí svými provinčními kapitulami, slavenými podle Řehole a zvyklostí, pokud by byli shledáni nevhodnými. Totéž ve všem platí i o kustodech.

12. Nikdo pak nemůže být zvolen za provinciála nebo kustoda, nebo ob-

Nullus vero in Ministerium Provinciale aut Custodem eligi, aut in ipsorum electione vocem habere poterit, nisi ducat vitam reformatam, et a communitate reformatorum illius Provinciae, cui praeficiendus est, pro tali habeatur.

Quidquid autem in contrarium attentatum fuerit, ipso facto irritum sit et inane.

O pojmenování

Præterea quia de reformatis ac pure et simpliciter Regulam beati Francisci hujusmodi observantibus, sæpe sæpius in præcedentibus et sequentibus mentio habetur: volumus et declaramus sub nomine 'Reformatorum' ac pure et simpliciter Regulam Sancti Francisci hujusmodi observantium comprehendere omnes et singulos infrascriptos, videlicet:

Observantes tam de familia, quam reformatos sub Ministris, ac Fratris *Amadei*, de *Coletanis*, *Clarenis*, de *S. Evangelio*, seu de *Capucio*, ac *Disalceatos* nuncupatos, aut alios similes, quocumque nomine nuncupentur, et Regulam ipsam beati Francisci pure et simpliciter observantes, ex quibus omnibus supradictis unum corpus insimul facientes, eosdem in invicem perpetuum unimus. Ita quod de cetero, omisso diversitate nomine prædictorum, «*Fratres Minores sancti Francisci Regularis Observantiae*», vel simul, vel disjunctive nuncupentur et nuncupari possint et debeant.

7. Latinský obrat »vitam reformatam« označuje život ve společenstvích řeholní observance, nebo ve společenstvích, kde proběhly další reformy, označované jako přísná, či nejužší observance.

8. Mínení jsou observanti, kteří zůstali žít přímo podřízeni generálním či provinčním ministrům, a nestali se součástí předalpské či zaalpské rodiny, např. Martiniáni v německých mluvících zemích.

držet [platný] volební hlas, pokud nežije reformovaně⁷ a není za takového považován společenstvím řeholní observance v dané provincii, které má být postaven do čela.

Cokoliv by někdo podnikl v rozporu s tímto, automaticky je to neplatné a nezavazující.

13. Dále, protože se tu často mluví o reformovaných, kteří čistě a prostě zachovávají Řeholi blaženého Františka, chceme objasnit a prohlásit, že pod jménem »reformovaní«, kteří takto čistě a prostě zachovávají Řeholi sv. Františka, se myslí všichni jednotliví níže uvedení:

Observanti náležející do rodiny i reformovaně žijící pod ministry⁸, *Amadeité*, *Koletáni*, *Klaréni*, *Od svatého evangelia* [*Guadalupští*] či *Od kapuce*, *Bosáci* či podobně nazývaní, kteří zachovávají Řeholi blaženého Františka čistě a prostě.

Tyto všechny bratry trvale slučujeme a činíme z nich jedno tělo.

Do budoucna tito všichni společně i jednotlivě mohou a mají být do budoucna nazýváni »*Ménší bratři sv. Františka řeholní observance*«.

Generalis, ac Provincialium Ministerum Reformatorum, seu alicujus eorum super hoc requisiti fuerint, solemniter publicantes, eis que in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant eos omnibus et singulis prædictis pacifice frui et gaudere, non permittentes eos desuper per quoscumque, quacumque auctoritate fungentes, quo-molibet indebite molestari; contradictores per censuras ecclesiasticas, et alia juris remedia, invocato ad hoc etiam, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis, appellatione postposita, compescendo.

Slavnostní zrušení protikladných ustanovení

Non obstantibus quibuscumque litteris Apostolicis et indultis etiam sacri Concilii Constantiensi, dictas Religionis Fratribus, familiis, Congregationibus, denominationibus, aut alicui eorum, sive earum auctoribus et institutoribus, Conventualibus sive Reformatis, aut de Familia Fratribus, sub quibusvis verborum formis, solemnitatibus et clausulis fortioribus et insolitis concessis, seu forsitan in futurum concedendis, etiam si tales forent, quod de illis, eorumque totius tenoribus specialis, expressa, individua, ac de verbo ad verbum mentio esset habenda, quibus quoad præmissa espresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Ceterum, quia difficile foret nostras præsentis litteras ad qualibet loca, ubi opus fuerit, deferre; volumus et auctoritas Apostolica decernimus, quod transumptis earumdem, manu Notarii publici signatis, et alicujus Prælati ecclesiastici sigillo munitis, ea prorsus fides in iudicio et extra habeatur, quæ adhiberetur, si præsentis originales litteræ exhibitæ vel ostensæ forent.

když je o to požádá generální ministr nebo reformovaní provinciálové; necht jim poskytnou účinnou obranu a postarají se, aby každý mohl podle něj pokojně žít, a těžit z něj, ať nedovolí, aby je jakákoliv autorita nepatřičně obtěžovala. Pokud by někdo neposlechl, necht je zkrocen církevními tresty a jinými právními prostředky, v případě potřeby i za asistence světské moci.

20. Na překážku tomuto listu není ani jakýkoliv apoštolský list či indult, ani ustanovení posvátného sněmu v Kostnici, ohledně řeholních bratří, rodin, kongregací, denominací, adresované některým z nich, nebo zakladatelům a zákonodárcům, ať už konventuálům či reformovaným, nebo bratřím z Rodiny, napsaným jakoukoliv slovní formou, opatřené slavnostními a posilujícími nebo neobvyklými klauzulemi, nebo které by snad byly uděleny v budoucnu, i kdyby bylo vyžadováno, že musí být k jejich zrušení citován celý jejich text slovo od slova, ty všechny výslovně rušíme, ve smyslu toho, co bylo řečeno výše,

21. A nakonec, protože by bylo obtížně uskutečnitelné, aby tento list byl doručen všude tam, kde je to třeba, přejeme si, a nařizujeme apoštolskou autoritou, aby kopii tohoto listu ověřené veřejným notářem a opatřené pečeti některého církevního hodnostáře, byla na soudu i mimo něj příznána tatáž průkaznost, jaká by se příznávala původnímu listu, pokud by byl předložen.

quidquam contra hujusmodi nostram declarationem, institutionem, innovationem, unionem et incorporationem in iudicio vel extra attentare, procurare, iudicare vel pronunciare, etiamsi per Nos commissum existat, seu in futurum committatur, præsumant, sub poena excommunicationis latae sententiæ ac privationis beneficiorum quæ obtinent, ac etiam inhabilitationis ad alia in posterum obtinenda, eo ipso incurrenda, inhibemus, præcipimus et mandamus.

O slavení generální super-kapituly

Demum, ut secundum exigentiam locorum, personarum et morum cuncta, quæ conducere videbuntur pro manutentione reformationis per totam Christianitatem in dicto Ordine, jam Divina gratia introductæ, juste provide et discrete valeant, statui et ordinari volumus Capitulum Generalissimum proxime celebrandum teneri deputare ex probatoribus, doctioribus, ac magis expertis Fra-tribus nonnullos ex diversis regionibus assumptos, qui omnia et singula quæ pro manutentione reformationis, et vera Regulæ observantia, ac hujus nostræ constitutionis debita executione, accommodata judicaverint in unum recolligant, approbata per totum Capitulum vel majorem partem ejusdem, ac tandem per Nos Apostolicæ confirmationis patrocinio munienda:

et nihilominus moderno et pro tempore existenti Cameræ Apostolicæ generali Auditori, necnon universis Archiepiscopis, et Ecclesiarum Prælatibus, ac quibuscumque in dignitate ecclesiastica constitutis personis nostras litteras, et in eis contenta quæcumque, ubi et quando opus fuerit, ac quoties pro parte dicti

mukoli jinému, aby se nedovazoval cokoli podnikat, opatřovat, rozsuzovat či vynášet, ať už na soudu či mimo něj proti tomuto našemu prohlášení, ustanovení, obnovení, sjednocení, včlenění, a to pod trestem exkomunikace *nastupující bez vyhlášení*, a ztráty získaného majetku, včetně ztráty schopnosti jeho získání v budoucnosti, i kdyby existovalo v přítomnosti nebo v budoucnosti, nějaké pověření od nás, ať by se ty spory týkaly míst bratří a přijatého majetku, nebo jakékoliv jiné otázky.

18. Nakonec, aby podle potřeb míst, osob a zvyklostí bylo moudře podniknuto vše, co je třeba pro podporu reformy, která díky Bohu se již v Řádu rozšířila po celém křesťanstvu, chceme naříditi a ustanoviti, aby kvůli slavení generální super-kapituly, která má proběhnout v nejbližší budoucnosti, byli z rozličných oblastí vybráni osvědčení bratři, vynikající učeností a odborností, aby společně posoudili a vhodně shromáždili všechno jednotlivé, co je třeba konat pro udržení reformy a pro autentické zachování Řehole i pro náležité uskutečnění této naší konstituce. To pak bude muset být schváleno celou kapitulou nebo její většinou, a my abychom to pak mohli opatřit záštitou našeho apoštolského schválení.

19. Současnému generálnímu auditorovi apoštolské komory, všem arcibiskupům a představeným místních církví, a jakýmkoliv jiným církevním hodnostářům nařizujeme apoštolským listem, aby slavnostně uveřejnili tento náš list i celý jeho obsah, tehdy a tam, kde to uznají za vhodné, a také tehdy,

Omnisque et singulos, ut præfertur, unitos Generali Ministro prædicto, ac Provincialibus Ministris et Custodibus, in quorum Provinciis et Custodiis respective morantur, in omnibus et per omnia secundum Regulam subjici debeant.

«*Conventuales*» vero secundum privilegia viventes, quomodo eisdem Ministris Generali et Provincialibus subjici debeant, per alias nostras desuper edendas litteras declarabimus.

Ceterum, ut dissensionum, scandalorum et partialitatum fomes penitus ab Ordine ipso tollatur, præcipimus firmiter et mandamus sub poena excommunicationis *latae sententiæ*, ipso facto incurrendæ, a qua nullus præterquam in mortis articulo, nisi a Nobis, aut a Sede Apostolica possit absolvi, ne aliquis frater Ordinis sancti Francisci appellet alium fratrem ejusdem Ordinis

malitiose, irrisorie seu improprios, 'Privilegiatum, Coletanum, Bullistam, Amadeitam, Clarenium, de Evangelio seu de Capucio, Bigotum' aut aliquo quovis nomine etiam de novo reperto, seu forte in futuro occasione priorum divisionum ipsius Ordinis, vel hujus nostræ sanctæ institutionis et unionis, Spiritus sancti gratia compositæ, a quocumque imponendo, seu alio quovis irrisorio, injurioso sue improprio nomine, aut quod pro improprio a patientibus habetur.

Necnon omnibus tam clericis, quam laicis, ne Fratres hujusmodi, aut eorum fautores, præfatis nominibus irrisorie seu malitiose appellent, sed omnes Fratres ipsius Ordinis «Fratres Minores», ut præfertur, seu «Sancti Francisci» a seipsis et omnibus aliis nominentur.

Tyto všechny sjednocené jednotlivce je třeba podle Řehole, jak již bylo řečeno, ve všem a provždy podříditi uvedenému generálnímu ministrovi, provinciálům a kustodům těch provincií, na jejich území přebývají,

V dalším listu, který hodláme vydat, upřesníme, jakým způsobem budou pak bratři »*konventuálové*«, žijící podle výsad, podřízeni témuž generálnímu ministru a provinciálům (viz bula *Omnipotens Deus* z 12.06.1517).

14. A konečně, aby byly z Řádu odstraněny všechny pozůstatky příčin nedorozumění, pohoršení a stranickosti, důrazně prikazujeme a nařizujeme, pod trestem exkomunikace *nastupující bez vyhlášení*, již samotným přečinem, od které nikdo nemůže být rozhřešen, ledaže by umíral, nebo od Nás, či od Apoštolského stolce, aby se žádný bratr Řádu sv. Františka nechoval ke spolubratru téhož Řádu:

zlomyslně, výsměšně, či urážlivě, ať už užívá výsady, či se odvolává na buly, ať už je Koletýn, Amadeita, Klarén, Od evangelia i Od kapuce, či extrémně zbožný, nebo ať se nazývá jakýmkoliv, třeba i nově utvořeným názvem, nebo by v budoucnu pod záminkou dřívější praxe oživoval dávná rozdělení v Řádu, nebo by napadal tento náš akt sjednocení, sepsaný z milosti Ducha svatého, či by ho zesměšňoval, znevažoval či jakkoli urážel, podléhá témuž trestu.

Žádný bratr, pak, ať už klerik, či laik, ať se nevyjadřuje posměšně či zlomyslně o oněch bratřích a jejich podporovatelích. Všichni bratři tohoto Řádu se naopak musí sami nazývat a být od jiných nazýváni: »*Menší bratři*«, jak již bylo řečeno, nebo bratři »*svatého Františka*«.

Observanti at se nesměšují s konventuály

Item statuimus, quod de cetero nullus frater reformatus possit per quemque Prælatum Ordinis etiam Ministrum Generalem, mitti ad morandum ad aliquem Conventum non reformatum, aut pro reformato non habitum.

Excepto quod si Capitulis Provincialibus videretur minum malum aliquem fratrem licentiare ad nondum reformatos, quam ipsum cum reformatis retinere, tali casu possunt Prælati mittere fratrem seu Fratres reformatos ad nondum reformatos.

Inhibentes sub excommunicationis late sententiæ poena omnibus et singulis Conventualium secundum privilegia viventium, Prælati ac Fratres, ne aliquem ex præfatis reformatis, nisi modo prædicto recipere audeant; similiter et dictis reformatis Fratres sub eadem poena, ne ab obedientia suorum Ministrorum ullatenus quam modo prædicto recedant.

At nevznikají nové reformy bez souhlasu generálního ministra

Et ne ex novarum sectarum in dicto Ordine forsan introductione fienda, Ordinem iterum in rixas devenire oporteat: volumus, et in virtute sanctæ obedientiæ firmiter præcipimus et mandamus, quod de cetero nullas novas sectas vel reformationes in dicto Ordine introducantur aut fiant absque Ministri Generalis, aut Provincialium Ministrorum reformatorum in suis Provinciis respective expresso assensu; ita tamen quod dictas reformationes ipsi Ministro Generali et Provincialibus reformatis per omnia juxta Regulam subjiciantur, ut supra expressum est de aliis reformatis:

15. Dále stanovujeme, že do budoucna žádný představený Řádu, třebas i generální ministr, nebude moci reformovaného bratra poslat, aby pobýval v některém nereformovaném klášteře nebo klášteře, který za reformovaný není považován.

Leda, že by se provinčním kapitulám jevílo být menším zlem propustit některého bratra do nereformovaného kláštera, než ho držet mezi reformovanými. V takovém případě mohou představení poslat reformovaného bratra nebo bratry mezi ještě nereformované.

Pod trestem exkomunikace nastupující bez vyhlášení, zakazujeme všem jednotlivým konventuálům, žijícím podle výsad, představeným i bratřím, aby se neodvažovali přijmout někoho z uvedených reformovaných; podobně pod tímž trestem zakazujeme i uvedeným reformovaným bratřím, aby nijak, s výjimkou případu výše uvedeného, neodstupovali od poslušnosti svým ministrům.

A aby nebyly do uvedeného Řádu uváděny nové *odnože*, které by hrozily způsobit nové roztržky, důrazně ustanovujeme a nařizujeme, že do budoucna nemá být do uvedeného Řádu uváděna žádná nová *odnož* nebo reforma, bez výslovného souhlasu generálního ministra nebo reformovaných provinciálů, na území jejich příslušných provincií, a to tak, že uvedené reformy budou ve všem podřízeny generálnímu ministru a reformovaným provinciálům, v souladu s ustanovením Řehole, jak jsme to stanovili výše, kde se mluvílo o reformovaných.

quapropter omnes domos loca et Eremitoria, quas Fratres de Observantia seu famiglia, seu alii reformati sub Ministris, quocumque nomine appellati fuerint, hactenus tenuerunt et possederunt, ipsi Ministro Generali ac Provincialibus Ministris reformatis, et per Nos sic institutis et declaratis, in suis Provinciis respective perpetuo subjiciamus et incorporamus.

Jurisdikce a řízení

Volentes loca ipsa per ipsos Ministros, ac eorum successores reformatos perpetuo teneri et possideri, regi et gubernari; quascumque lites desuper exortas, coram quibuscumque iudicibus ordinariis vel delegatis, etiam S.R.E. Cardinalibus, et dicti Ordinis Protectore, aut sacri Palatii nostri auditoribus, sive Commissariis Apostolicis tam in Romana Curia, quam extra eadem, et tam inter Prælatos, quam etiam subditos, in quibuscumque statu vel instantia, tam super possessorio, qual petitorio seu etiam spolio, si quomolibet prætendi possit. desuper pendentes, etiamsi hujusmodi loca de obedientia et de Capitulis Fratrum conventualium dicti Ordinis prius fuissent, ad Nos advocamus penitus et extinguimus, silentium perpetuum partibus imponentes.

Sententias quoque et processus, per quoscumque Iudices in eis habitas et lites, ac inde secuta quascumque, etiamsi lites ipsæ ratione locorum Fratrum, et bonorum hinc inde receptorum, aut cuiuscumque alterius rei occasione vel causa notæ fuissent, cassamus et annullamus;

et nihilominus dictis Fratres Conventualibus, necnon quibusvis iudicibus, ac aliis quibuscumque, ne

16. Proto všechny domy, místa a poustevny, které bratři z Observantie či z rodiny, nebo jiní, reformovaní pod ministry, jakkoli by se nazývali, doposud drží či budou mít v držení, ty všechny podřizujeme generálnímu ministru a reformovaným provinciálům, které jsme ustanovili a vyhlásili, a trvale je začleňujeme do jejich příslušných provincií.

Přejeme si, aby tato místa byla trvale v držení a vlastnictví, pod správou a řízením těchto ministrů reformovaných společenství a jejich nástupců; povoláváme k sobě, a budeme hasit každý spor, vzniklý o takových otázkách, ať už by byl veden před jakýmikoliv řádnými či delegovanými soudci, třebas i kardinály sv. římské Církve, nebo Ochráncem tohoto Řádu, nebo auditory našeho posvátného paláce, před apoštolskými komisaři, jak při kurii, tak i mimo ni, ať už by to bylo mezi představenými, nebo mezi poddanými, v jakémkoliv stupni procesní instance, ať už jde o stížnost, o určení vlastnictví, či o dědictví, pod jakoukoli záminkou, i kdyby v minulosti byly podřízeny pod poslušnost kapitule bratří konventuálů tohoto Řádu, nařizujeme v této věci všem stranám trvalé mlčení.

Rušíme a anulujeme také soudní výroky a procesy v této záležitosti, prodávané před jakýmkoliv soudcem, s jakýmikoliv důsledky, ať už by takové spory byly o místech bratří, nebo o majetku, od kohokoliv přijatém, nebo z jakéhokoli jiného důvodu.

17. Rovněž prikazujeme, nařizujeme a ukládáme zmíněným bratřím konventuálům, jakémukoliv soudci i ko-